

# Radrensning tager besværligt ukrudt

Det er nu, du skal afgøre, om vintersæden skal sås på stor rækkeafstand

## PLANTEAVL



AF BO MELANDER OG ILSE A. RASMUSSEN

■ Skal hveden radrenses? Det synes måske lidt tidligt at skulle tage stilling til netop det spørgsmål, nu da høsten stadig er i fuld gang. Men der er jo ikke længe til, at næste års vinterhvede skal etableres, og derfor skal det snart besluttes, om hveden skal sås på øget rækkeafstand eller ej.

Radrensning i korn kræver, at der er plads til gæsefodslapperne mellem rækkerne, hvilket kniber ved de 'normale' 12 cm's rækkeafstand. Det nemmeste er at lukke hver anden såtragt på såmaskinen og derved opnå dobbelt rækkeafstand. På 24 cm's rækkeafstand kan der udmærket gennemføres en rationel radrensning med en rimelig nøjagtig styring.

### Ikke for enhver pris

I de seneste vækstsæsoner har der fra både avleres og rådgiveres side været megen fokus på radrensning i korn. Flere og flere synes at tage metoden i brug, primært for at opnå en bedre effekt end ved ukrudtsharvning. Det gælder især for frøukrudt, men mange mener også, at tidsler i nogen grad bekæmpes ved radrensning.



Her radrenses der på en rækkeafstand på 24 cm. Hvis man anvender front- eller undermontering eller automatisk styresystem på det bagmonterede redskab, kan styremanden spares.

holdes udsædsmængden, der normalt anvendes ved 12 cm rækkeafstand, kan der opnås dobbelt så stor kornplantetæthed i rækken ved 24 cm som ved 12 cm. Øges udsædsmængden yderligere med eksempelvis 30%, vil der også være en mærkbar effekt på ukrudtet. Det bør endvidere overvejes at vælge så konkurrencestærk en hvedesort som muligt, samt at udsætte såningen om efteråret til begyndelsen eller endog midten af oktober for derved at begrænse mængden af ukrudt, som spirer frem i rækken.

Det er dog ikke dokumenteret i forsøgsmæssig sammenhæng.

Forsøg i vintersæd bekræfter, at radrensning om foråret i nogle situationer kan være formålstjenligt. Men der bør være en god grund til at gøre det. Dels fordi metoden på grund af styringsbehovet er langt mere tidskrævende end ukrudtsharvning, dels fordi den øgede rækkeafstand i sig selv rummer en risiko for et lavere udbytte - især hvis afstanden bliver større end 20 cm. Ganske vist har de økologiske forsøg med hvede dyrket på dobbelt rækkeafstand endnu ikke givet anledning til nærværdig udbyttedgang, men det har til gengæld tilsvarende forsøg under konventionelle forhold. Endelig kan ukrudtet udvikle sig bedre ved den store rækkeafstand, hvis man af en eller anden grund alligevel ikke radrenser.

Det er først og fremmest tokimbladet frøukrudt med pælerod og strækningsvækst, man bedst bekæmper ved radrensning.

Forventer man mere end 20-30 planter pr. kvm. af konkurrencestærke arter som lugtløs kamille, kornvalmue eller spildraps, er radrensning en god løsning. Radrensning har også god effekt over for enårige græsser som rajgræs, alm. rapgræs og vindaks. Ved store forekomster af mindre konkurrencestærke arter som f.eks. agerstedmoder, hyrdetaske og markforglemigej bør radrensning også overvejes, da det ofte vil medføre et bedre resultat end ukrudtsharvning.

Ukrudtsharvning kan godt bekæmpe de nævnte ukrudtsarter relativt effektivt, hvis harvningen udføres om efteråret på ukrudtsplanternes meget tidlige udviklingsstrin. Problemet er, at vejrfor-

holdene ofte gør en god bekæmpelse vanskelig, samt at skader påført hveden om efteråret kan medføre alvorligt udbyttetab.

### Højere fart

Med radrensning kan man bekæmpe de besværlige ukrudtsarter effektivt, uden at behandlingstidspunktet er nær så afgørende som ved ukrudtsharvning. I forårsperioden kan man køre over en længere periode uden risiko for at skade afgrøden, og selv større ukrudt mellem rækkerne kan bekæmpes tilfredsstillende.

I nyere forsøg har det været muligt at radrense hvede om foråret med en kørehastighed på op til 8 km/t, uden at den relativt store jordtildækning af hvedeplanterne - som følger med en høj kørehastighed - har skadet hveden. Ukrudtseffekten var ikke væsentlig bedre end ved 2 eller 5 km/t, men det har stor betydning for ar-

bejdskapaciteten at kunne køre stærkt, forudsat at redskabet kan styres tilfredsstillende. De samme forsøg viste også, at ukrudtseffekten kan forbedres med op til 40 procent, hvis radrensningen efterfølges af en ukrudtsharvning. Harvetænderne vil trække ukrudtsplanterne yderligere op på jordoverfladen og ryste jord af rødderne, således at planterne nemmere dør. Kornradrensere bør derfor udstyres med harvetænder, således at effekten opnås i én arbejds-gang.

### Ukrudt i rækken

Radrenseren bekæmper i sagens natur ikke de ukrudtsplanter, som står inde i kornrækken. Jord kastet ind i rækken kan i nogen grad hæmme dette ukrudt, men andre tiltag bør også overvejes. Specielt kan der opnås meget ved at fremme kornets konkurrenceevne. Bibe-

### Afgrøden kan selv

Om vinterhveden skal radrenses eller ej, er altså en vurdering, som kun den enkelte avler kan foretage. Men husk, at valget skal være velbegrundet, for det er stadig betydeligt hurtigere at klare hvedemarken med en ukrudtsharve. Endnu lettere er det naturligvis helt at lade være med at gøre noget. Ikke sjældent er det set, at ukrudtsproblemerne efter eksempelvis en flerårig lucernemark er så små, at det bedst kan betale sig at lade afgrøden selv klare ukrudtsproblemet ved normal rækkeafstand.

■ Bo Melander og Ilse A. Rasmussen er forskere ved Danmarks Jordbrugsforskning, afd. for Plantebeskyttelse på Forskningscenter Flakkebjerg

## Gode grunde til at radrense

### ■ Radrensning anbefales at udføre:

- ▶ Ved mere end 20 planter/kvm med pælerod og strækningsvækst
- ▶ Lugtløs kamille
- ▶ Kornvalmue
- ▶ Spildraps mm.

### Ved store forekomster af:

- ▶ Agerstedmoder
- ▶ Hyrdetaske
- ▶ Markforglemigej

### ■ Ved generende græsukrudt som:

- ▶ Rajgræs
- ▶ Alm. rapgræs
- ▶ Vindaks

### ■ Faktorer, der fremmer effekten

- ▶ Høj udsædsmængde, fra normal til 30 % højere
- ▶ Efterfølgende ukrudtsharvning

### ■ Fordele

- ▶ God bekæmpelse mellem rækkerne
- ▶ Kan udføres i længere perioder end strigling
- ▶ Stor kapacitet, hvis styringen er i orden

### ■ Ulemper

- ▶ Dårlig bekæmpelse i rækken
- ▶ Skal udføres, hvis kornet er sået på stor rækkeafstand
- ▶ Tidskrævende ved manuel styring

